

Vocabulari

català occità bàsic

a (direcció) (ex: Vaig a Canejan.) a (ex: Vau a Canejan.) entà/tà (ex: Vau entà Canejan.) a (futur perifràstic) (ex: Vaig a dinar.) — (ex: Vau dinar.) a (ex: Vau a dinar.) a (situació) (ex: Estic a casa.) a (ex: Soi a l'ostal.) a (ex: Sò a casa.) abans abans abril abril abriu acabar acabar accident accident acord acòrdi acòrd = acòrd acord: d'acord d'acòrdi d'acòrd = d'acòrd adéu (moment de partir) adieu adiu adéu-siau (moment de partir) adieu-siatz adishatz àdhuc quitament tanplan madeish (+ n) adobar adobar (adòba)adobar (adòbe) = apariar = apraiar Ador Ador afegir ajustar híger = apondre = ahíger afer afar ahèr afortunadament aürosament erosaments agafar prene préneragafar-se se prene prener-se agost agost agradable agradable-a = agradiu-iva agradar agradar aguantar sosténer sostenir sostier = téner/tenir = tierah! a! ahir ièr ager ai! ai! aigua aiga aigua aireaire Ais de ProvençaAis de Provença aixecar levar (lèva) lheuar (lhèue) = levar (lève) aixecar-se se levar lheuar-se

Generalitat de Catalunya
Departament de la Vicepresidència
Secretaria de Política Lingüística

Vocabulari

català
occità

bàsic

Presentació

Aquest vocabulari bàsic d'occità per a catalans que teniu a les mans presenta diverses virtuts. La primera és la de ser elaborat per professionals, estudiosos rigorosos de la llengua occitana. Una altra virtut és que es presenta com un lèxic bàsic entre dues llengües bessones, d'una de les quals, l'occità, se'n destaca la seva varietat més personalitzada a Catalunya, l'aranès.

Sense perdre la seva particularitat ni abandonar la seva identitat, com que l'aranès pertany a la llengua occitana, quan ens hi referim hem de tenir present un model de llengua comuna que en sigui referent per a la unitat i tronc comú per a totes les varietats.

L'elecció del lèxic d'un model occità general, que han triat els experts, quedarà sotmesa a la consideració de la futura autoritat de la llengua occitana. Ben segur que les determinacions que aquesta autoritat adopti no faran variar gaire les propostes del grup de professionals que trobareu en aquest document.

Si preneu el temps de comparar els lèxics de l'occità general i de l'occità aranès, trobareu un argument més de l'encaix de les dues varietats.

Amb aquest document completem la col·lecció de cinc llibrets dissenyats per presentar la llengua occitana als catalans i fer-los participar d'una de les referències lingüístiques més apassionants del món.

Jusèp Loís Sans Socasau

DIRECTOR DEL PROGRAMA PER A LA CREACIÓ DE L'OFICINA "OCCITAN EN CATALONHA"

Introducció

Amb aquest vocabulari bàsic català-occità general-aranès hem volgut apropar als catalanoparlants el coneixement d'un conjunt de paraules que d'una forma fàcil els ajudi a poder portar una conversa tant en occità general com en aranès.

El nostre treball parteix del *Diccionari de mila mots*, de Jacme Taupiac, un dels referents de la llengua i un dels pares de les *Normes Ortografiques der Aranès*. La primera entrada s'ha fet en català ja que és la llengua dels destinataris d'aquest treball.

Des d'aquí volem agrair a tots els altres membres del *Grop de Lingüística Occitana* de la Generalitat de Catalunya la gran quantitat i riquesa d'aportacions fetes amb el coneixement de totes les varietats de la llengua occitana: gascó, llengadocià, provençal, alvernès, llemosí i vivaroalpí, buscant la més àmplia i general definició de cada una de les paraules, així com la màxima coincidència i concordança entre elles.

Així, el nostre agraïment a: Maurici Romieu i Alan Viaut, d'Aquitània; Felip Carbona, Patrici Pojada, Patric Sauzet i Jacme Taupiac, de Migdia-Pirineus; Domèrgue Sumien, de Provença; Joan Claudi Forêt i Claudi Balaguer, de Lenguadoc-Rosselló; Rosella Pellerino i Dario Anghilante, de les Valades Piamonteses d'Itàlia; Joan Claudi Rixte, de Roina-Alps; Aitor Carrera i Manel Zabala, de Catalunya.

Quan la versió aranesa coincideix amb la de l'occità general, la casella s'ha deixat en blanc.

Jèp de Montoya i Miquèu Segalàs

ES BÒRDES DE CASTÈTH-LEON, 24 DE MAIG DE 2010

Vocabulari català-occità

ABREVIACIONS

+	davant de
<i>adj.</i>	adjectiu
<i>adv.</i>	adverbi
<i>C.</i>	consonant
<i>conj.</i>	conjunció
<i>ex.</i>	exemple
<i>f.</i>	femení
<i>interj.</i>	interjecció
<i>m.</i>	masculí
<i>n.</i>	nòm
<i>nf.</i>	nom femení
<i>nm.</i>	nom masculí
<i>pl.</i>	plural
<i>prep.</i>	preposició
<i>pron.</i>	pronom
<i>sg.</i>	singular
<i>V.</i>	vocal

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
A		
a (<i>direcció</i>) (<i>ex</i> : Vaig a Canejan.)	a (<i>ex</i> : Vau a Canejan.)	entà/tà (<i>ex</i> : Vau entà Canejan.)
a (<i>futur perifràstic</i>) (<i>ex</i> : Vaig a dinar.)	— (<i>ex</i> : Vau dinnar.)	a (<i>ex</i> : Vau a dinar.)
a (<i>situació</i>) (<i>ex</i> : Estic a casa.)	a (<i>ex</i> : Soi a l’ostal.)	en (<i>ex</i> : Sò en casa.)
abans	abans	
abril	abril	abriu
acabar	acabar	
accident	accident	
acord	acòrdi = acòrd	acòrd
<i>acord</i> : d’acord	d’acòrdi = d’acòrd	d’acòrd
adéu (<i>moment de partir</i>)	adieu	adiu
adéu-siau (<i>moment de partir</i>)	adieu-siatz	adishatz
àdhuc	quitament	tanplan madeish (+ <i>n</i>)
adobar	adobar (<i>adòba</i>)	adobar (<i>adòbe</i>) = apariar = apraiar
Ador	Ador	
afegir	ajustar = apondre	híger = ahíger
afer	afar	ahèr
afortunadament	aürosament	erosaments
agafar	prene	préner
agafar-se	se prene	prener-se
agost	agost	
agradable	agradable-a = agradiu-iva	
agradar	agradar	
aguantar	sosténer/sostenir = téner/tenir	sostier = tier
ah!	a!	
ahir	ièr	ager
ai!	ai!	
aigua	aiga	aigua
aire	aire	
Ais de Provença	Ais de Provença	
aixecar	levar (<i>lèva</i>)	lheuar (<i>lhèue</i>) = levar (<i>lève</i>)
aixecar-se	se levar	lheuar-se

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
així	atal = aital = ansin	atau
així que (+ <i>verb</i>)	tanlèu [taˈlɛw] (+ <i>infinitiu</i>) = tanlèu que (+ <i>indicatiu</i>)	
això (<i>de jo</i>)	aiçò	açò
això (<i>de tu</i>)	aquò	aquerò
ajudar	ajudar	
<i>al</i> : - al (<i>m. sg.</i> + <i>C.</i>) - a l' (<i>m. sg.</i> + <i>V.</i>) - a la (<i>f. sg.</i> + <i>C.</i>) - a l' (<i>f. sg.</i> + <i>V.</i>) - als (<i>m. pl.</i>) - a les (<i>f. pl.</i>)	<i>al</i> : - al (<i>m. sg.</i> + <i>C.</i>) - a l' (<i>m. sg.</i> + <i>V.</i>) - a la (<i>f. sg.</i> + <i>C.</i>) - a l' (<i>f. sg.</i> + <i>V.</i>) - als (<i>m. pl.</i>) - a las (<i>f. pl.</i>)	• <i>ath</i> : - ath (<i>m. sg.</i> + <i>C.</i>) - ar (<i>m. sg.</i> + <i>V.</i>) - ara (<i>f. sg.</i> + <i>C.</i>) - ara (<i>f. sg.</i> + <i>V.</i>) - as (<i>m. pl.</i>) - as (<i>f. pl.</i>) • <i>entath/tath</i> (<i>direcció</i>) - entath/tath (<i>m. sg.</i> + <i>C.</i>) - entar/tar (<i>m. sg.</i> + <i>V.</i>) - entara/tara (<i>f. sg.</i> + <i>C.</i>) - entara/tara (<i>f. sg.</i> + <i>V.</i>) - entàs/tàs (<i>m. pl.</i>) - entàs/tàs (<i>f. pl.</i>)
Alacant	Alacant	
alçada	nautor = auçada	nautor = nautada
alçària	nautor = auçada	nautor = nautada
aleshores	alara = alavetz	alavetz
<i>aleshores</i> : d’aleshores ençà	despuèi = dempuèi	des de = d’alavetz ençà
<i>algú</i> (<i>adj.</i>): - algú (<i>m. sg.</i>)	<i>qualque</i> : - qualque	<i>quauqu’un</i> : - quauqu’un = quauquarrés - quauqu’ua - quauqui uns - quauques ues
- alguna (<i>f. sg.</i>) - alguns (<i>m. pl.</i>) - algunes (<i>f. pl.</i>)	- qualque - quelques - quelques	
- <i>algú</i> (<i>pron.</i>): - algú (<i>m. sg.</i>)	<i>qualqu’un</i> : - qualqu’un	<i>quauqu’un</i> - quauqu’un = quauquarrés - quauqu’ua - quauqui uns - quauques ues
- alguna (<i>f. sg.</i>) - alguns (<i>m. pl.</i>) - alguns (<i>m. pl.</i>)	- qualqu’una - quelques unes - quelques unas	
<i>Alguer</i> : l’Alguer	L’Alguer	
alguna cosa, <i>vegeu</i> “cosa”		
Alier = Alièr	Alèir	
allà	alai = ailà	aquiü/aquitau = delà

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
allò	aquò	aquerò
almenys	almens	aumens
alpí --ina	aupenc -a = alpenc-a	
Alps	Aups = Alps	
alt --a	naut -a = aut -a	
altrament	autrament	autaments
altura	nautor = auçada	nautor = nautada
alumne -a	escolan -a	
alvernès -esa	auvernhat -a	
Alvèrnia (<i>nf.</i>)	Auvèrnhe (<i>nm.</i>) = Auvèrnha (<i>nf.</i>)	
amable	aimable -a = amable -a	
amagar	amagar = escondre	amagar
amagar-se	s’amagar = s’escondre	amagar-se
amb	amb	damb = tamb
amb tot	totun = pr’aquò = ça que la = pasmens	totun
<i>amb</i> : amb autobús	en autobús	
<i>amb</i> : amb avió	en avion	
<i>amb</i> : amb bicicleta	en bicicleta	
<i>amb</i> : amb cotxe	en veitura = en auto = en coche	en coche
<i>amb</i> : amb tren	en tren	
amic -iga	amic -iga	
amidar	mesurar	
ample -a	larg -a	ample -a
ampolla	botelha	
amunt	amont = amondaut	naut = entà naut
anar	anar	
anar-se’n	se n’anar / s’enanar	anar-se’n
Andorra	Andòrra	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
andorrà -ana	andorran -ana	
animal	animal	animau
antany	un còp èra = bèl temps a = autres còps = de davant	un còp ère = bèth temps a
antic -iga	ancian -a	antic -iga = ancian -a
any <i>(nm.)</i>	an <i>(nm.)</i> = annada <i>(nf.)</i>	
apagar	atudar = amortar <i>(amòrta)</i> = amorçar <i>(amòrça)</i>	amortar <i>(amòrte)</i> = escandir
apagar-se	s’atudar = s’amortar <i>(s’amòrta)</i> = s’amorçar <i>(s’amòrça)</i>	amortar-se <i>(s’amòrte)</i> = escandir-se
aparell	aparelh	
àpat	repais	arrepàs
apercebre	apercebre	apercéber
aprendre	aprene	apréner
<i>aquell (d’ell):</i> - aquell <i>(m. sg.)</i> - aquella <i>(f. sg)</i> - aquells <i>(m. pl.)</i> - aquelles <i>(f pl.)</i>	<i>aquel:</i> - aquel - aquela - aqueles - aquelas	<i>aqueth:</i> - aqueth - aquera - aqueri - aqueres
<i>aquest (de jo):</i> - aquest <i>(m. sg.)</i> - aquesta <i>(f. sg)</i> - aquests <i>(m. pl.)</i> - aquestes <i>(f pl.)</i>	<i>aqueste:</i> - aqueste - aquesta - aquestes - aquestas	<i>aguest:</i> - aguest - aguesta - aguesti - aquestes
<i>aquest (de tu):</i> - aquest <i>(m. sg.)</i> - aquesta <i>(f. sg)</i> - aquests <i>(m. pl.)</i> - aquestes <i>(f pl.)</i>	<i>aquel:</i> - aquel - aquela - aqueles - aquelas	<i>aqueth:</i> - aqueth - aquera - aqueri - aqueres
aquí <i>(això que tens aquí)</i>	aquí	ací/aciu/acitau
aquí <i>(això que tinc aquí)</i>	aicí	ací/aciu/acitau
aquità -ana	aquitán -a	
Aquitània	Aquitània	
ara	ara	
ara mateix	ara meteis	ara madeish
<i>ara: i ara</i>	e ben	e donc
Aragó	Aragon	
aragonès -esa	aragonés -esa	
Aran <i>(nm.)</i> = Vall d’Aran <i>(nf.)</i>	Aran <i>(nm.)</i> = Val d’Aran <i>(nf.)</i>	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
aranès -esa	aranés -esa	
arbre	arbre	arbe
armari <i>(nm.)</i>	• armari <i>(nm.) (en general)</i> • limanda <i>(nf.) (de roba)</i>	
arrenglar	adobar <i>(adòba)</i>	adobar <i>(adòbe)</i> = apraiar, apariar
Arres	Arres	
<i>arreu:</i> per tot arreu = a tot arreu	pertot	
Arròs	Arròs	
Arties	Arties	
Arties e Garòs <i>(terçon)</i>	Arties e Garòs <i>(terçon)</i>	
assemblar-se	se semblar	semblar-se
asseure’s	s’assetar <i>(s’assèta)</i>	setiar-se <i>(se sètie)</i> = sèir-se / seiguer-se <i>(sè-se)</i>
assumepte	afar	ahèr
astre	astre	
atenció	atencion	
atlàntic -a	atlantic -a	
<i>Atlàntic:</i> oceà Atlàntic	ocean Atlantic	
atribució	atribucion	
aturar	arrestar <i>(arrèsta)</i>	arturar
aturar-se	s’arrestar <i>(s’arrèsta)</i>	arturar-se
Aubèrt	Aubèrt	
auto <i>(nf.)</i>	auto <i>(nf.)</i> = veitura <i>(nf.)</i> = coche <i>(nm.)</i>	auto <i>(nf.)</i> = coche <i>(nm.)</i>
autobús	autobús	
Avairon	Avairon	
avall	aval	entà baish = baish
avançar	avançar	auançar
avaria	pana	
avi	pepin = pairin = papet = grand <i>(nm.)</i>	pare = pair-sénher = pairin = pin
àvia	menina = mairina = mameta = grand <i>(nf.)</i>	mare = mairia = nòna = mia
aviat	lèu	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
<i>aviat</i> : més aviat	puslèu	mèslèu
Avinyó	Avinhon	
avió	avion	
avui	uèi	aué
B		
Bagergue	Bagergue	
Baiona	Baiona	
baix -a	bas bassa	baish -a
<i>baix</i> : a baix	aval	entà baish = baish
baixada	davalada	baishada
baixar	baissar	baishar
baixar (<i>davallar</i>)	descendre = davalar	baishar = davarar
balear	balear -a	
<i>Balears</i> : illes Balears	illas Balearas = islas Balearas	isles Balears
ballar	dançar = balar	dançar = barar
banana (<i>nf.</i>)	banana (<i>nf.</i>)	banana (<i>nf.</i>) = platan (<i>nm.</i>)
bany	banh	
barat -a	bon mercat (<i>m. i f.</i>)	abarat -a
Barcelona	Barcelona	
barri	quartier	
bastar	sufire = n’i aver pro = bastar	auer-n’i pro
Bausen	Bausen	
bé	plan = ben	
Bearn	Bearn	
bearnès -esa	bearnés -esa	
Begós	Begós	
bell -a	bèl -a	bèth bèra
bellugar	bolegar = botjar	voludar = botjar
Benós	Benós	
benvolgut -uda	car -a	planvolut -uda
benzina	benzina	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
berenar	vespralhar = vespertinar	vrespalhar
bèstia	bèstia	
Betlan	Betlan	
Betren	Betren	
beure	beure	béuer = béver
bicicleta	bicicleta	
bitllet	bilhet	
blanc -a	blanc -a	
blau blava	blau blava	blu blua
bo bona	bon bona	
bo bona (<i>ex</i> : És una bona persona, un bon cotxe, un bon tros de pa.)	brave -a	
boca	boca	
boig boja	fòl -a = baug bauja	hòl -a = capihòl -a
bon dia (<i>moment d’arribar</i>)	bonjorn = bon dia	bon dia
bonic -a	polit -ida	
Borbonès	Borbonés	
borbonès -esa	borbonés -esa	
Bordeus	Bordèu	
bosc	bòsc	
Bossòst	Bossòst	
braç	braç	
brut -a	lord -a = brut -a	
buit buida	voide -a	uet ueda
buscar	• cercar = boscar • quèrre (<i>ex</i> : anar quèrre d’aiga)	cercar
bústia	boita	bóstia
C		
cabell	cabel	peu
cabre	• claure (<i>ex</i> : L’armari clau de farda.) • caber (<i>ex</i> : La farda cap dins l’armari.)	càber
cada	cada	
cada u, cada una	cadun, caduna	cadun, cadua
cadascú, cadascuna	cadun, caduna	cadun, cadua
cadira	cadièra	cagira

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
cafê	cafê	
caixa	caissa	caisha = ucha
<i>cal</i> : a cal	en cò de	en çò de
caldre/caler	caler	caler = aver de besonh = auer de besonh
calent -a	caud -a	
caler, <i>vegeu</i> “ <i>caldre</i> ”		
calor	calor	
cama	camba	cama
cambra	cambra	cramba
camí	camin	
caminar	caminar = marchar	
camió	camion	
camp	camp	
Canejan	Canejan	
cansar	cansar = alassar	cansar
cansar-se	se cansar = s’alassar	cansar-se
cansat -ada	cansat -ada = las lassa	
cantar	cantar	
canviar	canbiar (<i>càmbia</i>)	canbiar (<i>càmbie</i>)
canviar-se	se canbiar (<i>se càmbia</i>)	canbiar-se (<i>se càmbie</i>)
cap (<i>nm.</i>)	cap (<i>nm.</i>) = tèsta (<i>nf.</i>)	
cap a	cap a = vèrs	entà = cap a
<i>cap al</i> : - cap al (<i>m. sg.</i> + <i>C.</i>) - cap a l’ (<i>m. sg.</i> + <i>V.</i>) - cap a la (<i>f. sg.</i> + <i>C.</i>) - cap a l’ (<i>f. sg.</i> + <i>V.</i>) - cap als (<i>m. pl.</i>) - cap a les (<i>f. pl.</i>)	<i>cap al</i> : - cap al (<i>m. sg.</i> + <i>C.</i>) - cap a l’ (<i>m. sg.</i> + <i>V.</i>) - cap a la (<i>f. sg.</i> + <i>C.</i>) - cap a l’ (<i>f. sg.</i> + <i>V.</i>) - cap als (<i>m. pl.</i>) - cap a las (<i>f. pl.</i>)	• <i>entath/tath</i> - entath/tath (<i>m. sg.</i> + <i>C.</i>) - entar/tar (<i>m. sg.</i> + <i>V.</i>) - entara/tara (<i>f. sg.</i> + <i>C.</i>) - entara/tara (<i>f. sg.</i> + <i>V.</i>) - entàs/tàs (<i>m. pl.</i>) - entàs/tàs (<i>f. pl.</i>) • <i>cap ath</i> : - cap ath (<i>m. sg.</i> + <i>C.</i>) - cap ar (<i>m. sg.</i> + <i>V.</i>) - cap ara (<i>f. sg.</i> + <i>C.</i>) - cap ara (<i>f. sg.</i> + <i>V.</i>) - cap as (<i>m. pl.</i>) - cap as (<i>f. pl.</i>)

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
<i>cap</i> : al cap	al cap	ath cap = a tot darrèr
capaç	capable -a	
capsa	capsa	
car -a (<i>adj.</i>)	car -a	
cara	cara	
<i>cara</i> : a la cara	en fàcia	ara cara
carn	carn	
carregar	cargar	
carrer (<i>nm.</i>)	carrièra (<i>nf.</i>)	carrèr (<i>nm.</i>)
carrera	carrièra	carrèra
carta	letra	carta = letra
cas	cas	
<i>cas</i> : en qualsevol cas, <i>vegeu</i> “ <i>qualsevol...</i> ”		
casa (<i>nf.</i>)	ostal (<i>nm.</i>) = maison (<i>nf.</i>) = casa (<i>nf.</i>)	casa (<i>nf.</i>)
<i>casa</i> : a casa del	en cò de	en çò de
Casariilh	Casariilh	
casar-se	se maridar	maridar-se
Casau	Casau	
castellà -ana	castelhan -a	
Castelló de la Plana	Castelhon de la Plana	
Castièro (<i>terçon</i>)	Castièro (<i>terçon</i>)	
català -ana (<i>vegeu també</i> “ <i>Països Catalans</i> ”)	catalan -a	
Catalunya	Catalonha	
catorze	catòrze	catorze
caure	caire = tombar	quèir
causa	causa	
<i>causa</i> : a causa de	pr’amor de = a causa de	
cavall	caval = chival	shivau
cel	cèl	cèu
cent	cent	
cèntim	centim	
centre	centre	
Centre (<i>regió</i>)	Centre	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
cercar	• cercar = boscar • quèrre (<i>ex</i> : anar quèrre d’aiga)	cercar
cert -a (<i>és veritat</i>)	certain -a (<i>es vertat</i>) = cèrt -a	cèrt -a (<i>ei vertat</i>)
cert -a (<i>ex</i> : cert home)	certain -a (<i>ex</i> : un certain òme) = cèrt -a (<i>ex</i> : un cèrt òme)	
cervesa	bièrra = cervesa	bièra = cervesa
cinema = cine = cinematògraf	cinèma = cine = cinematograf	
cinquanta	cinquanta	
cinquè -ena	cinquen -a	cincau
ciutat	vila = ciutat	
clar -a	clar -a	
Clarmont-Ferrand (<i>rar</i> : Clarmont d’Alvèrnia)	Clarmont-Ferrand (<i>rar</i> : Clarmont d’Auvèrnhe)	
clau	clau	
client -a	client -a	
ço (<i>ex</i> : ço nostre, el que és nostre, les coses nostres)	çò (<i>ex</i> : çò nòstre, çò qu’es nòstre, as nòstras causas)	çò (<i>ex</i> : çò de nòste, çò qu’ei nòste, es nòstes causes)
cobrir (<i>de neu...</i>)	cobrir	cobrir = curbir
còlera	colèra	ira
color (<i>nm.</i> , <i>rar</i> : <i>nf.</i>)	color (<i>nf.</i>)	color (<i>nm.</i>)
com	coma	
com cal	coma cal	coma cau
com que	coma	
com? (<i>ex</i> : Com vas?)	cossí? (<i>ex</i> : Cossí vas?) = coma? (<i>ex</i> : Coma vas?)	coma? (<i>ex</i> : Coma vas?)
començament	començament	
<i>començament</i> : al començament	al començament	ath començament
començar	començar	
còmode -a	comòde -a	
company -a	companh -a = camarada (<i>nm. i nf.</i>)	
completament	completament	completaments
complicat -ada	complicat -ada	
comprar	crompar = comprar	
comprendre	comprene = entendre	compréner

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
comptar	comptar	compdar
compte	compte	compde
<i>compte</i> : tenir en compte	téner compte de / tenir compte de	tier en compde
conduir	menar = conduzir	amiar = conduzir
conèixer	conéisser	conéisher
confiança	fisança	fidança = confiança
conjunt	ensems (<i>sg. i pl.</i>) = ensemble	ensems (<i>sg. i pl.</i>) = corròp = amàs
construcció	bastenda = construccion	
construir	bastir	
contacte	contacte	
contar	contar	condar
content -a	content -a	
contesta	responsa = respòsta	arresponsa
contestar	respondre	arrespóner
continuar	contunhar	
contra	contra	
contrari -ària	contrari -ària	
<i>contrari</i> : al contrari	al contrari	ath contrari
cop (<i>nm.</i>)	còp (<i>nm.</i>) = viatge (<i>nm.</i>) = vegada (<i>nf.</i>)	còp (<i>nm.</i>) = viatge (<i>nm.</i>)
<i>cop</i> : de cop i volta	tot d’un còp = subte = tot d’una	tot d’un còp = en un còp = tot en un còp = còp sec...
cor	còr	
corrent (<i>nm.</i>)	corrent	
córrer	córrer	
correus (<i>nm. pl.</i>)	pòsta (<i>nf. sg.</i>)	corrèus (<i>nm. pl.</i>)
cos	còrs = còs	còs
cosa	causa	
<i>cosa</i> : alguna cosa	quicòm	quauquarren
cosí cosina	cosin cosina	cosin cosia
costa	còsta	
costar	costar (<i>còsta</i>)	costar (<i>còste</i>)

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
costat	costat	
costum <i>(nm.)</i>	costuma <i>(nf.)</i>	
<i>costum</i> : de costum	de costuma = a l’acostumada	de costum = d’abituda
cotxe <i>(nm.)</i>	auto <i>(nf.)</i> = veitura <i>(nf.)</i> = coche <i>(nm.)</i>	
coure	còire	còder
cremar	cremar = brutlar	cremar
creure	creire	creir
cridar	sonar = cridar = apelar <i>(apèla)</i>	cridar = aperar <i>(apère)</i>
cristià -ana	crestian -a	
cuina	cosina	codina
curar	sonar <i>(suènha)</i> = garir	suenhar = guarir
curiós -osa	curiós -osa	
curt -a	cort -a	curt –a = cuert -a

D		
<i>dalt</i> : a dalt	amont = amondaut	naut = entà naut
<i>damunt</i> : al damunt	dessús	
<i>damunt</i> : damunt de	sus = dessús	dessús de = peth dessús de
darrer -a	darrièr -a	darrèr -a
darrere de <i>(prep.)</i>	darrièr = detràs	darrèr = darrèr de
davallar	davalar = descendre	devarar = baishar
davant <i>(adv.)</i> = al davant	davant = en fàcia	dauant = deuant = ath dauant = ath deuant
davant <i>(prep.)</i> = davant de = al davant de	davant = en fàcia de	dauant = deuant = ath dauant de = ath deuant de
de (+ C.), d’ (+ V.)	de (+ C.), d’ (+ V.)	
decidir	decidir	
deixar	daissar = laisser	deishar

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
<i>del</i> : - del <i>(m. sg. + C.)</i> - de l’ <i>(m. sg. + V.)</i> - de la <i>(f. sg. + C.)</i> - de l’ <i>(f. sg. + V.)</i> - dels <i>(m. pl.)</i> - de les <i>(f. pl.)</i>	<i>del</i> : - del - de l’ - de la - de l’ - dels - de las	<i>deth</i> : - deth - der - dera - dera - des - des
Delfinat	Daufinat = Dalfinat	
delfinès -esa	daufinenc -a = dalfinenc -a	
demà	deman	
demà passat	deman passat	
demanar	demandar	demanar
dependre	dependre	depéner
des de <i>(prep.)</i>	despuèi = dempuèi	de = dempús de = despús de = de...estant
des de llavors, <i>vegeu</i> “llavors”		
descuidar-se	oblidar = desmembrar	desbrembar = desbrembar-se’n
desè -ena	desen -a	detzau
desembre	decembre	deseme = auments
desgraciadament	malaürosament	malerosaments = malurosaments
desgraciat -ada	malaürós -osa	malerós -osa = malurós -osa
despendre	despensar = gastar = degalhar	despéner
després <i>(adv.)</i>	après = puèi	dempús = despús
després de (+ <i>nom, pron.</i>)	après	dempús = despús
després de (+ <i>verb</i>)	tanlèu [taˈlɛw] (+ <i>infinitiu</i>) = tanlèu que (+ <i>indicatiu</i>)	
dessota	al dejós = dejós = dessota	dejós
deu	dètz	
Déu	Dieu	Diu
Déu meu!	bodieu! = mon Dieu! = Jèsus!	bodiu! = mon Diu!

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
deure	deure	déuer
dia	jorn = dia	dia
diari	jornal	diari
diferència	diferéncia	
diferent	diferent -a	
difícil	malaisit -ida = difícil -a	malaisit -ida = difícil -a
dijous	dijòus	dijaus
dilluns	diluns	deluns
dimarts	dimars	
dimecres	dimècres	dimèrcles
dinar	dinnar	dinar
diners (<i>nm. pl.</i>)	argent (<i>nm. sg.</i>) = sòus (<i>nm. pl.</i>) = moneda (<i>nf. sg.</i>)	sòs (<i>nm. pl.</i>)
dinou	dètz e nòu	dètz e nau
dins (<i>adv.</i>) = a dins	dedins = dintre	laguens
dins (<i>prep.</i>)	dins	laguens
dintre (<i>adv.</i>) = a dintre	dedins = dintre	laguens
dir	dire	díder
<i>dir</i> : és a dir	es a dire = valent a dire = çò es	ei a díder
direcció	direccion	
director -tora	director -tritz	
dissabte	dissabte	
disset	dètz e sèt	
distància	distància	
dit	det	dit
diumenge	dimenge	
divendres	divendres	diuendres
divertir-se	s’amusar	devertir-se = amusar-se
divuit	dètz e uèch	dètz e ueit
doctor -tora	doctor -tora	
dolent -a	marrít -ida	mau mala = dolent -a
dona	femna	hemna

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
donar	donar = dar = balhar = bailar	dar
doncs	donc	
<i>doncs</i> : bé doncs = i doncs	e ben	e donc
Dordonya	Dordonha	
dormir	dormir	
<i>dormir</i> : anar a dormir	se colcar = se jaire	cochar-se
dos (<i>m.</i>), dues (<i>f.</i>)	dos (<i>m.</i>), doas (<i>f.</i>)	dus (<i>m.</i>), dues (<i>f.</i>)
dotze	dotze	
dotzè -ena (<i>adj. i nm. i nf.</i>)	dotzen -a	dotzau
<i>dotze</i> : les dotze (<i>migdia</i>)	miègjorn	meddia
dotzena (<i>nf.</i>) (<i>quantitat</i>)	dotzena	dotzea
dret (<i>nm.</i>)	drech	dret
<i>dret</i> : anar dret	se téner drech / se tenir drech	tenguer-se
<i>dreta</i> : a la dreta	a drecha = a man drecha	a dreta = a man dreta
dur -a	dur -a	
durant	pendent = durant	pendent
durar	durar	
Durença	Durença	
E		
Ebre	Èbre	
edifici	bastiment = edifici = bastissa	bastissa = edifici
Eivissa	Eivissa	
<i>el</i> (<i>article</i>): - el, l’ - la, l’ - els - les	<i>lo</i> : - lo, l’ - la, l’ - los - las	<i>eth</i> : - eth (+ C.), er (+ V.) - era - es - es
<i>el</i> (<i>pron. acusatiu</i>): - el, -lo, l’, ’l - la, l’ - els, -los, ’ls - les	<i>lo</i> : - lo, l’ - la, l’ - los - las	<i>lo</i> : - lo/le, au, l’,u - la, l’ - les, es, ’s - les, es, ’s
elèctric -a	electric -a	
electricitat	electricitat	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
<i>ell</i> : - ell - ella - ells - elles	<i>el</i> : - el - ela - eles - elas	<i>eth</i> : - eth - era - eri - eres
els (<i>pron. acusatiu</i>), <i>vegeu “el”</i>		
els (<i>pron. datiu</i>), <i>vegeu “li”</i>		
Elx	Elx	
em, -me, m’, ’m (<i>pron.</i>)	me, m’	me, em, m’, ’m
empènyer	butar	possar
emportar-se	emportar (<i>empòrta</i>) = s’emportar (<i>s’empòrta</i>)	emportar-se (<i>s’empòrte</i>)
emprar	emplegar	
en	• en • dins	en • laguens
<i>en el</i> : - en el (<i>m. sg. + C.</i>) - en l’ (<i>m. sg. + V.</i>) - en la (<i>f. sg. + C.</i>) - en l’ (<i>f. sg. + V.</i>) - en els (<i>m. pl.</i>) - en les (<i>f. pl.</i>)	• <i>en lo</i> : - en lo (<i>m. sg. + C.</i>) - en l’ (<i>m. sg. + V.</i>) - en la (<i>f. sg. + C.</i>) - en l’ (<i>f. sg. + V.</i>) - en los (<i>m. pl.</i>) - en las (<i>f. pl.</i>) • <i>dins lo</i> : - dins lo (<i>m. sg. + C.</i>) - dins l’ (<i>m. sg. + V.</i>) - dins la (<i>f. sg. + C.</i>) - dins l’ (<i>f. sg. + V.</i>) - dins los (<i>m. pl.</i>) - dins las (<i>f. pl.</i>)	<i>en</i> : - en (<i>m. sg. + C.</i>) - en (<i>m. sg. + V.</i>) - ena (<i>f. sg. + C.</i>) - ena (<i>f. sg. + V.</i>) - enes (<i>m. pl.</i>) - enes (<i>f. pl.</i>)
en, ne, n’, ’n (<i>pron.</i>)	ne, en, n’, ’n	ne, en, n’, ’n
encara	encara	
encendre	alucar	alugar
encendre’s	s’alucar	alugar-se
endarrere (<i>adv.</i>)	enrèire = endarrièr = a l’endarrièr	ath darrèr = darrèr
endavant (<i>adv.</i>)	endavant = a l’endavant	endauant = endeuant
endemà (<i>ex</i> : Va venir l’endemà.)	endeman (<i>ex</i> : Venguèt l’endeman.)	londeman (<i>ex</i> : Venguec londeman.)
endur-se	emportar (<i>empòrta</i>) = s’emportar (<i>s’empòrta</i>)	emportar-se (<i>s’empòrte</i>)
enguany	ongan	enguan
enllà	enlai = enlà	enlà
enlloc	enluòc = pas enluòc (<i>ex</i> : Lo tròbi pas enluòc.)	enlòc

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
ens, -nos, ’ns (<i>pron.</i>)	nos	mos, mo’
ensenyar	ensenhar	
entendre	comprene = entendre	compréner
entendre (<i>nm.</i>) (<i>parer</i>)	vejaire	parer
entorn: a l’entorn	a l’entorn	ar entorn
entrada	intrada = entrada	entrada
entrar	intrar = entrar	entrar
entre	entre	
enveja	enveja = gelosiá	enveja = gelosia
enviar	enviar (<i>envia</i>) = mandar	enviar (<i>envie</i>) = manar
època	epòca	
Era Bordeta	Era Bordeta	
Es Bòrdes	Es Bòrdes	
es, se, s’, ’s (<i>pron.</i>)	se, s’	se, es, s’, ’s
escala (<i>eina, mesura</i>)	escala	
escala (<i>nf. sg.</i>) (<i>edifici</i>)	escalièrs (<i>nm. pl.</i>)	escalèrs (<i>nm. pl.</i>)
escalfar	calfar	cauhar
escalfar-se	se calfar	cauhar-se
escola	escòla	
escollir	causir	trigar = causir
escoltar	escotar	
escriure	escriure	escriúer
Escunhau	Escunhau	
esdevenir	devenir = venir	devier
església	glèisa	
esmorzar	dejunar	esdejoar
espai	espaci	
Espanya	Espanha	
espanyol -a	espanhòl -a	espanhòu -òla
espatllat -ada	en pana = estraçat -ada	
especial	especial -a	especiau
esperar	esperar (<i>espèra</i>) = atendre = demorar (<i>demòra</i>)	demorar

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
espès -essa	espés -essa	espés -essa = groishut -uda
<i>esquerra</i> : a l'esquerra	a esquèrra = a man esquèrra	a esquèrra = a quèrra = a man esquèrra = a man quèrra
esquerre -a	esquèrre -a	esquèr -èrra quèr- èrra
ésser/ser	èsser/èstre	èster
est	èst = levant = orient	èst = lheuuant = orient
estable (<i>nm.</i>) (<i>de bous, de cavalls...</i>)	estable (<i>nm.</i>)	bòrda (<i>nf.</i>)
estació (<i>esquí</i>)	estacion	
estació (<i>temps</i>)	sason	
estació (<i>transport</i>)	gara = estacion	
estar	èsser/èstre	èster
estar	demorar (<i>demòra</i>)	demorar
estar-se	demorar (<i>demòra</i>)	demorar
estat	estat	
estel (<i>nm.</i>)	estela (<i>nf.</i>)	
estimar (<i>aimar</i>)	aimar = amar	estimar
estimar (<i>valorar</i>)	estimar	estimar
estimar-se més	s'estimar mai	estimar-se mès
estimat -ada	car -a	estimat -ada
estirar	tirar	shirar = tirar
estiu	estiu	ostiu = estiu
estranger -a	estrangièr -a	estrangèr -a
estranyar	estonar	
estrella	estela	estela = estrelha
estudi	estudi	
estudiar	estudiar (<i>estúdia</i>)	estudiar (<i>estúdie</i>)
et, -te, t', 't (<i>pron.</i>)	te, t'	te, et, t', 't
etcètera	etcetèra	eca
euro	èuro	
Europa	Euròpa	
europèu -ea	europèu -èa	
exemple	exemple	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
<i>exemple</i> : per exemple	per exemple	
exèrcit	armada	exèrcit = armada
existir	existir	
explicar	explicar	
expressar	exprimir	
expressió	expression	
F		
facil	aisit -ida = facil -a	aisit -ida = avient -a = facil -a
faltar	mançar	
família	familha	
<i>favor</i> : per favor	• se te plai • se vos plai	• se te platz • se vos platz
febrer	febrièr	hereuèr
feina (<i>nf.</i>)	trabalh (<i>nm.</i>)	
feliç	aürós -osa	erós -osa
femení -ina	femenin -a	
fer	far/faire	hèr
festa	fèsta	hèsta
fet	fach	hèt
fi	fin	
<i>fi</i> : a la fi	a la fin	ara fin = a tot darrèr
<i>fi</i> : per fi	enfin	pera fin
ficar	ficar = botar	hicar
ficar al llit	colcar	cochar
ficar-se al llit	se colcar = se jaire	cochar-se
fil	fil	hiu
fill -a	filh -a	hilh -a
final (<i>nm.</i>)	fin (<i>nf.</i>)	
<i>final</i> : al final	a la fin	ara fin = a tot darrèr
<i>final</i> : al final	fin finala	fin finau
finestra	fenèstra	hièstra
fins a	fins a = d'aquí a = entrò a = dusca a	enquia

C		
<i>fins al:</i> - fins al (<i>m. sg.</i> + <i>C.</i>) - fins a l' (<i>m. sg.</i> + <i>V.</i>)	<i>fins al:</i> - fins al - fins a l'	<i>enquiath:</i> - enquiath - enquiar
- fins a la (<i>f. sg.</i> + <i>C.</i>)	- fins a la	- enquiara
- fins a l' (<i>f. sg.</i> + <i>V.</i>)	- fins a l'	- enquiara
- fins als (<i>m. pl.</i>)	- fins als	- enquias
- fins a les (<i>f. pl.</i>)	- fins a las	- enquias
fins i tot	quitament	enquia
fins que	fins que	enquia que
flor	flor	
foc	fuòc	huec
fons	fons	hons
<i>fons:</i> al fons	al fons	ath hons
fora	defòra	dehòra
= a fora		
fora de (<i>prep.</i>)	fòra de	dehòra
	= en defòra de	
<i>fora:</i> fer fora	tirar	trèir
	= traire	
forat	trauc	horat
		= trauc
força	fôrça	
forma	forma	
fort -a	fòrt -a	
fosc -a	fosc -a	
fotografia	fotografia	
= foto	= fòto	
franc -a	franc -a	
França	França	
francès -esa	francés -esa	
fred -a	freg freja	heired -a
		= hered -a
fruita	frucha	fruta
		= heruta
fugir	fugir	húger
full	fuèlh	huelha
fulla	fuèlha	huelha
fusta	fusta	husta
G		
gairebé	gaireben	lèu
gallina	galina	garia
	= pola	= poreta

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
gana (<i>nf.</i>)	talent (<i>nm. i nf.</i>)	hame
		talents (<i>nm. i nf.</i>)
<i>Gàrdia:</i> la Gàrdia	La Gàrdia	
(<i>en italià: Guardia Piemontese</i>)		
Garona	Garona	
Garòs	Garòs	
gas	gas	
gascó -ona	gascon -a	
Gascunya	Gasconha	
gasolina	gasolina	
gat -a	gat -a	gat -a
	= cat -a	
Gausac	Gausac	
general	general -a	generau
<i>general:</i> en general	en general	en generau
	= lèumens	= generauments
genoll	genolh	jolh
gens	brica	bric
	= ges	
gent (<i>nf. sg.</i>)	gents (<i>nf. pl.</i>)	gent (<i>nf. sg.</i>)
germà	fraire	frair
germana	sòrre	fraia
Gessa	Gessa	
girar	virar	
girar-se	se revirar	capvirar-se
		= virar-se
Girona	Girona	
gos gossa	can canha	can canha
	= gos gossa	= gosset -a
	= chin china	
gosar	gausar	gosar
	= ausar	
got	veire	
govern	govèrn	
gra	gran	
gràcies	mercé	gràcies
	= mercés	= mèrci
		= mercés
gran	grand -a	gran -a
gris -a	gris -a	
groc groga	jaune -a	auriò auriòla
		= jaune -a
gros grossa	gròs gròssa	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
gruixut -uda	espés -essa	espés -essa = doble -a
guanyar	ganhar	guanhar
guardar	gardar	sauvar
<i>Guardia Piemontese, vegeu “Gàrdia, La”</i>		
guerra	guèrra	
Guiena	Guiana	
guienès -esa	guianés -esa	
gust	gost	gust = gost
<i>gust</i> : venir de gust	plaire = agradar	plàser = agradar

H

habitació	cambra	cramba
haver	aver	auer
haver de	deure	déuer
haver-hi (<i>ex</i> : hi ha...)	i aver (<i>ex</i> : i a...)	auer-i (<i>ex</i> : i a...)
herba	èrba	
hi	i	
història	istòria	
hivern	ivèrn	iuèrn = ivèrn = uvèrn
ho (<i>pron.</i>)	o	ac, ’c
hola (<i>moment d’arribar</i>)	• adieu (<i>sg.</i>) • adieu-siatz (<i>pl. o cortès</i>)	òla
hom	òm = se, s’	se, s’
home	òme	òme
hora	ora	
<i>hora</i> : a l’hora	a l’ora	ara ora
<i>hora</i> : d’hora	d’ora	
hortalissa	ortalissa	
hospital	espital	espitau
hostal (<i>nm.</i>)	ostalariá (<i>nf.</i>)	ostau (<i>nm.</i>)
hotel (<i>nm.</i>)	ostalariá (<i>nf.</i>)	otèl (<i>nm.</i>)

I

i	e	
idea	idèa	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
igual (<i>de mateix valor</i>)	egal -a	parièr- a parion -a igual -a
igual (<i>idèntic</i>)	parièr -a	parièr -a = parion -a
il·luminar	esclairar = illuminar	enlumenar
imaginar	imaginar	imaginar
imaginar-se	s’imaginar	imaginar-se
impedir	empachar = empedir	empedir
important	important -a	
impossible	impossible -a	
incòmode -a	a malaise	malaisit -ida
indicar	indicar	
indret	endrech	endret
infeliç	malaürós -osa	malerós -osa = malurós -osa
infeliçment	malaürosament	malerosaments = malurosaments
insistir	insistir	
instal·lar	installar	
instal·lar-se	s’installar	installar-se
institut	institut	
institut (<i>escola</i>)	licèu	institut
intel·ligent	intelligent -a	
interessant	interessant -a	
interessar	interessar (<i>interèssa</i>)	interessar (<i>interèsse</i>)
interessar-se	s’interessar (<i>s’interèssa</i>)	interessar-se (<i>s’interèsse</i>)
ira	colèra	ira = colèra
Itàlia	Itàlia	
italià -ana	italian -a	

J

ja	ja	
jardí	jardin	
jeure	jaire	jàder
jo	ieu	jo
jo (<i>pron.</i>)	ieu	jo
jornal (<i>nm.</i>)	jornada (<i>nf.</i>)	jornau (<i>nm.</i>)

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
jove	jove = joine -a	joen -a
juliol	julhet = julh	junhsèga
junts juntes (<i>simultàniament</i>)	amassa = ensem = ensemble	amassa
juny	junh	
just -a	just -a	
<i>just</i> : tot just, <i>vegeu</i> “ <i>tot...</i> ”		
justament	justament	justaments
L		
L’Aran	Aran	
la (<i>article</i>), <i>vegeu</i> “ <i>el</i> ”		
la (<i>pron. acusatiu</i>), <i>vegeu</i> “ <i>el</i> ”		
Lairissa (<i>terçon</i>)	Lairissa (<i>terçon</i>)	
Léger (<i>nm.</i>) = Leir (<i>nm.</i>) (<i>millor que Loira</i>)	Léger = Leir	
Les	Les	
les (<i>article</i>), <i>vegeu</i> “ <i>el</i> ”		
les (<i>pron. acusatiu</i>), <i>vegeu</i> “ <i>el</i> ”		
<i>li</i> (<i>pron. datiu</i>): - li (<i>sg. m. i f.</i>) - els, -los, ’ls (<i>pl. m. i f.</i>)	<i>li</i> : - li - lor/li	<i>li</i> : - li/le, au, l’u - les, es, ’s
Ligúria	Ligúria	
línia	linha	
líquid -a	liquid -a	
litre	litre	
llançar	lançar	tirar
llarg -a	long -a	
<i>llarg</i> : al llarg de	al long de = long de	ath long de
llargada	longor	longada = longor
llargària	longor	longada = longor
llavors	alara = alavetz	alavetz
<i>llavors</i> : de llavors ençà = des de llavors	despuèi = dempuèi	des de = d’alavetz ençà
llegir	legir = lièger	liéger

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
Lleida	Lhèida	
lleig lletja	laid laida	lèg lèja
Llemosí	Lemosin	
llemosí -ina	lemosin -a	
Llemotges	Lemòtges = Limòtges	
llengua	lenga	lengua
Llenguadoc	Lengadòc	
llenguadocià -ana	lengadocian -a	
Llenguadoc-Rosselló	Lengadòc-Rosselhon	
llet (<i>nf.</i>)	lach (<i>nm.</i>)	lèit (<i>nf.</i>)
lletra	letra	
lleure	léser	
llibre	libre	
lliçó	leiçon	leçon
llit	lièch	lhet
<i>llit</i> : ficar al llit, ficar-se al llit, <i>vegeu</i> “ <i>ficar...</i> ”		
lliure	liure -a	
Llobregat	Llobregat	
lloc	luòc	lòc
<i>lloc</i> : a qualsevol lloc, <i>vegeu</i> “ <i>qualsevol...</i> ”		
<i>lloc</i> : en algun lloc	endacòm = en qualche luòc	en bèth lòc = en quauque lòc
<i>lloc</i> : en lloc de	en luòc de = al luòc de	en lòc de
llogar	logar (<i>lòga</i>) = arrendar	logar (<i>lògue</i>) = arrendar
llum (<i>nf.</i>)	• lum (<i>nm.</i>) (<i>artificial</i>) • lutz (<i>nf.</i>) (<i>natural</i>)	lum (<i>nf.</i>)
lluna	luna	lua
lluny	luènh	luenh
<i>llur</i> : - llur (<i>m. sg.</i>) - llur (<i>f. sg.</i>) - llurs (<i>m. pl.</i>) - llurs (<i>f. pl.</i>)	<i>lor</i> : - lor - lor - lors - lors	<i>sòn</i> : - eth sòn - era sua - es sòns - es sues
lo (<i>pron. acusatiu</i>), <i>vegeu</i> “ <i>el</i> ”		
Loira, <i>vegeu</i> “ <i>Léger</i> ”		
los (<i>pron. acusatiu</i>), <i>vegeu</i> “ <i>el</i> ”		
los (<i>pron. datiu</i>), <i>vegeu</i> “ <i>li</i> ”		

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
M		
mà	man	
magatzem	magazin	magazin = magazèm
mai	jamai = pas jamai (<i>ex</i> : Parla pas jamai. / Jamai parla pas.)	jamès
maig	mai	
mal (<i>adv.</i>)	mal	mau
mal mala (<i>adj.</i>)	marrit -ida	mau mala = dolent -a
malalt -a	malaut -a	
malgrat	malgrat	maugrat = a despìet de
Mallorca	Malhòrca	
mama	mamà	mama
mancar	mancar	
manera (<i>nf.</i>)	maniera (<i>nf.</i>) = biais (<i>nm.</i>) = faïçon (<i>nf.</i>)	manèra (<i>nf.</i>) = faïçon (<i>nf.</i>)
<i>manera</i> : de qualsevol manera, <i>vegeu</i> “qualsevol...”		
mar (<i>nm. i nf.</i>)	mar (<i>nf.</i>)	
març	març	
Marcatosa (<i>terçon</i>)	Marcatosa (<i>terçon</i>)	
mare	maire	mair
Mare de Déu!	bodieu! = mon Dieu! = Jèsus!	bodiu! = mon Diu!
marit	marit = òme	òme
Marsella	Marselha	
marxar	partir	
massa (<i>adv.</i>)	tròp	massa
Massís Central	Massís Central	Massís Centrau
matar	tuar = matar = aucir	aucir
matar-se	se tuar = se matar = s’aucir	aucir-se
mateix -a	meteis meteissa	madeish -a

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
matèria	matèria	
matí	matin	maitin
me, <i>vegeu</i> “em”		
mediterrani -ània	mediterranèu -èa	
<i>Mediterrània</i> : mar Mediterrània (<i>nf.</i>) = mar Mediterrani (<i>nm.</i>)	mar Mediterranèa (<i>nf.</i>)	
meitat	mitat	meitat
mena	mena = sòrta	sòrta
menjar	manjar	minjar
menjar-se	se manjar	minjar-se
Menorca	Menòrca	
mentre	mentre que	en tant que = mentre que
mentre que	mentre que	en tant que = mentre que
menys	mens	
mercat	mercat	
mercès	mercé = mercés	gràcies = mèrci = mèrcés
mes	mes	
més	mai = pus (plus)	mès
<i>més aviat, vegeu</i> “aviat”		
més i més	de mai en mai	de mès en mès
més o menys	a pauc prèp = a pauc près = a quicòm prèp = a quicòm près = mai o mens	apruprètz = mès o mens
mestre -a	• mèstre -a (<i>en general o docent</i>) • regent -a (<i>docent</i>)	mèstre -a
mesurar	mesurar	
metge metgessa	mètge metgessa	
metre (<i>nm.</i>)	mètre	
<i>meu meva</i> : - el meu - la meva - els meus - les meves	• <i>mon ma</i> : - mon - ma (<i>f. + C.</i>), mon (<i>f. + V.</i>) - mos - mas • <i>mieu miá</i> : - lo mieu - la miá - los mieus - las miás	<i>mèn mia</i> : - eth mèn - era mia - es mèn - es mies

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
<i>mica</i> : una mica	un pauc = un chic	un shinhau
midgia	miègjorn	meddia
mig mitja	mièg mièja	miei mieja
<i>mig</i> : al mig	al mièg = al mitan	ath miei = en miei
Migdia-Pirineus	Miègjorn-Pirenèus	Meddia-Pirenèus
Mijaran	Mijaran	
mil	mila	mil
mil milions	un miliard	mil milions
milió	milion	
millor	melhor -a	milhor = melhor
minut (<i>nm.</i>)	minuta (<i>nf.</i>)	menuta (<i>nf.</i>) = minuta
mirar	agachar	guardar
mirar-se	s’agachar	guardar-se
moble	mòble	
modern -a	modèrne -a	
molestar	geinar (<i>gèina</i>) = destorbar = agaçar	shordar (<i>shòrde</i>) = agaçar
moment	moment	
<i>moment</i> : al moment de	al moment de	ath moment de = en moment de
<i>moment</i> : al moment que	al moment que	ath moment que = en moment que
<i>moment</i> : en qualsevol moment, <i>vegeu</i> “ <i>qualsevol...</i> ”		
Mònaco, <i>vegeu</i> “ <i>Mónegue</i> ”		
moneda	moneda	
monegasc -a	monegasc -a	
Mónegue (<i>millor que Mònaco</i>)	Mónegue	
Mont	Mont	
Montcorbau	Montcorbau	
Montgarri	Montgarri	
Montpeller	Montpelhièr	
morir	morir	
mort -a	mòrt -a	
mot (<i>nm.</i>)	mot (<i>nm.</i>)	mot (<i>nm.</i>) = paraula (<i>nf.</i>)
motor	motor	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
moure	bolegar = botjar	voludar = botjar
moure’s	se bolegar = se botjar	botjar-se
moviment	movement	
muller	molhèr = femna	hemna
munt (<i>pila</i>)	molon	pialèr = modelhon
muntanya	montanha	
Múrcia	Múrcia	
música	musica	
N		
Nadal	Nadal	Nadau
nas	nas	
natural	natural -a	naturau
Naut Aran	Naut Aran	
<i>ne</i> (<i>pron.</i>), <i>vegeu</i> “ <i>en</i> ”		
necessari -ària	necessari -ària = de besonh	
necessitat (<i>nf.</i>)	besonh (<i>nm.</i>) = necessitat (<i>nf.</i>)	
nedar	nadar	
negre -a	negre -a	nere -a
néixer	nàisser	nèisher
nen -a	mainatge (<i>nm.</i>) (<i>nen o nena</i>) = mainat -ada = enfant (<i>nm.</i>) (<i>nen o nena</i>)	mainatge (<i>nm.</i>) (<i>nen o nena</i>)
net -a	net -a	
netejar	netejar	
netejar-se	se netejar	netejar-se
neu	nèu	nhèu
ni (<i>conj. de coordinació</i>)	ni	ne
Niça	Niça	
<i>Niça</i> : Comtat de Niça (<i>nm.</i>)	Comtat de Niça (<i>nf. i nm.</i>)	
niçard -a (<i>vegeu també</i> “ <i>País Niçard</i> ”)	niçard -a	
Nimes	Nimes	
ningú	degun	arrés = degun
nit	nuèch	net

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
no (<i>adv. de negació davant del verb</i>) (<i>ex: No parla.</i>)	pas (<i>després del verb</i>) (<i>ex: Parla pas.</i>)	non (<i>ex: Non parle.</i>) = non ... pas (<i>ex: Non parle pas.</i>) = pas (<i>ex: Parle pas.</i>) = non ... cap (<i>ex: Non parle cap.</i>) = cap (<i>ex: Parle cap.</i>)
no (<i>adv. de negació en una resposta</i>)	non [ˈnu]	
noi -a	• dròlle -a • gojat -a (<i>un “dròlle” és més jove que un “gojat”</i>)	gojat -a
nom	nom	nòm
nombre	nombre	
només	sonque = solament = pas que	sonque = solament = tot just
noranta	nonanta	novanta = nauanta
nord	nòrd	
normal	normal -a	normau
nos (<i>pron.</i>), <i>vegeu “ens”</i>		
nosaltres (<i>m.i f.</i>)	nosautres (<i>m.</i>), nosautras (<i>f.</i>)	nosati (<i>m.</i>), nosates (<i>f.</i>)
<i>nostre:</i> - nostre (<i>m. sg.</i>) - nostra (<i>f. sg.</i>) - nostres (<i>m. pl.</i>) - nostres (<i>f. pl.</i>)	<i>nòstre:</i> - nòstre - nòstra - nòstres - nòstres	<i>nòste:</i> - nòste - nòsta - nòsti - nòstes
notícia	nòva = notícia	naua = notícia
nou (<i>nombre</i>)	nòu	nau
nou nova	nòu nòva = novèl -a	nau naua = nauèth -èra
novè -ena	noven -a	nauau
novembre	novembre	noveme
número	numèro	
O		
o (<i>conj.</i>)	o	
obertura	dobertura = obertura	dubertura
objecte	objècte	
oblidar	oblidar = desmembrar	desbrembar
obligació	obligacion	
obligar	obligar	
obrer -a	obrièr -a	obrerè -a

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
obrir	dobrir = obrir	daurir
obscur -a	escur -a	
ocasió	ocasion	
occità -ana	occitan -a	
Occitània	Occitània	
octubre	octòbre	octobre
ocupar	ocupar	aucupar
ocupar-se	s’ocupar	aucupar-se
oest	oèst = ponent = occident	
oferir	ofrir	aufrir
ofici	mestièr	
oh! (<i>interj.</i>)	ò!	
oli	òli	
olor	odor = flaira	flaira
Òlt	Òlt = Òut	
ombra	ombra	
on	ont	a on
oncle	oncle	
onsevulla	ont que siá	a onsevolhe = a on sigue
onze	onze	
onzè -ena	onzen -a	onzau
oposició	oposicion	
ordre	òrdre	orde
orella	aurelha	
organitzar	organizar	
organitzar-se	s’organizar	organizar-se
orientar-se	s’orientar	orientar-se
os	òs	uas
ospe!	macarèl!	macarèu!
ostres!	macarèl!	macarèu!
ou	uòu	ueu
P		
pa	pan	
pagar	pagar	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
pagès -esa	païsan -a	pagés -esa
país (<i>pl</i> : països)	país (<i>pl</i> : païses)	país (<i>pl</i> : païsi)
País Niçard	País Niçard	
País Valencià	País Valencian	
Països Catalans	Païses Catalans	Païsi Catalans
Palma	Palma	
pana	pana	
papa	papà	papa
paper	papièr	papèr
parar	arrestar (<i>arrèsta</i>)	arturar
parar-se	s’arrestar (<i>s’arrèsta</i>)	arturar-se
paraula (<i>nf.</i>) (<i>cosa dita</i>)	paraula (<i>nm.</i>)	paraula (<i>nf.</i>)
paraula (<i>nf.</i>) (<i>mot</i>)	mot (<i>nm.</i>)	mot (<i>nm.</i>) = paraula (<i>nf.</i>)
pare	paire	pair
parent	parent	
parer	vejaire	parer
paret	paret	
parlar	parlar	
part	part	
<i>part</i> : a part	a part = a despart	
<i>partir</i> : a partir de	a partir de	a compdar de
Pasqua	Pascas	Pasca
passar	passar	
passat -ada	passat -ada	
passejar	passejar	
passejar-se	se passejar	passejar-se
patata	patana = trufa	truha = trufa
patir	patir	
patró	patron	
Pau (<i>ciutat</i>)	Pau	
pau (<i>tranquil·litat</i>)	patz	
peça	pèça	
pedra	pèira	
pegar	tustar = picar	
peix	peis	peish
pèl	pel	peu

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
<i>pel</i> : - pel (<i>m. sg.</i> + <i>C.</i>) - per l’ (<i>m. sg.</i> + <i>V.</i>) - per la (<i>f. sg.</i> + <i>C.</i>) - per l’ (<i>f. sg.</i> + <i>V.</i>) - pels (<i>m. pl.</i>) - per les (<i>f. pl.</i>)	<i>pel</i> : - pel / per lo - per l’ - per la - per l’ - pels / per los - per las	<i>peth</i> : - peth - per - pera - pera - pes - pes
pel·lícula	filme	pellicula
pena	pena	
<i>pena</i> : a penes	a pena	a penes
penedir-se’n	plànher	penedir-se’n
pensar	pensar	
pensar-se	se pensar	pensar-se
per (<i>mitjà, provenença, correspondència</i>)	per	
per a (<i>destinació, projecte</i>)	per	entà/tà
<i>per al</i> : - per al (<i>m. sg.</i> + <i>C.</i>) - per a l’ (<i>m. sg.</i> + <i>V.</i>) - per a la (<i>f. sg.</i> + <i>C.</i>) - per a l’ (<i>f. sg.</i> + <i>V.</i>) - per als (<i>m. pl.</i>) - per a les (<i>f. pl.</i>)	<i>pel</i> - pel / per lo - per l’ - per la - per l’ - pels / per los - per las	<i>entath/tath</i> - entath/tath - entar/tar - entara/tara - entara/tara - entàs/tàs - entàs/tàs
per què(?) (<i>interrogatiu</i>)	perqué(?)	
per tant	(donc)	
perdre	(pèdre)	pèrder
perdre’s	se pèdre	perder-se
permetre	(permetre)	perméter
però	(mas)	mès
Perpinyà	Perpinhan	
perquè (<i>conj.</i>) (<i>marca la causa</i>)	perque (+ <i>indicatiu</i>) = per çò que (+ <i>indicatiu</i>)	perque (+ <i>indicatiu</i>) = per çò que (+ <i>indicatiu</i>)
perquè (<i>conj.</i>) (<i>marca la finalitat</i>)	per que (+ <i>subjuntiu</i>)	entà que (+ <i>subjuntiu</i>) = tà que (+ <i>subjuntiu</i>)
persona	persona	
pes	pes	
petit -a	pichon -a = petit -a	petit -a = ponin -a = pequerin -a
peu	pè	
<i>peu</i> : a peu	a pè	
Piemont	Piemont	
pila (<i>nf.</i>)	molon (<i>nm.</i>)	pialèr (<i>nm.</i>) = modelhon (<i>nm.</i>)
pirinenc -a	pirenenc –a	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
Pirineus (<i>pl.</i>) = Pirineu (<i>sg.</i>)	Pirenèus (<i>pl.</i>)	
pis (<i>nm.</i>)	apartament	
pis (<i>nm.</i>) (<i>nivell</i>)	estança (<i>nf.</i>)	pis (<i>nm.</i>)
piscina	piscina	
pla plana	planièr -a	planèr -a
plaça	plaça	
plaer	plaser	
planer -a	planièr -a	planèr -a
planta (<i>nivell</i>)	estança	planta
planta (<i>vegetal</i>)	planta	planta
plàstic	plastic	
plàtan (<i>nm.</i>)	banana (<i>nf.</i>)	banana (<i>nf.</i>) = platan (<i>nm.</i>)
plaure	plaire = agradar	plàder = agradar
<i>plaure:</i> • si et plau • si us plau	• se te plai • se vos plai	• se te platz • se vos platz
ple plena	plen plena	plen plia = plen plea
plorar	plorar	
ploure	plòure	plòir
pluja	pluèja	ploja
Po	Pò	
poble	vilatge	pòble
pobre -a	paure -a	praube -a
<i>poc:</i> - poc (<i>m. sg.</i>) - poca (<i>f. sg.</i>) - pocs (<i>m. pl.</i>) - poques (<i>f. pl.</i>)	<i>pauc:</i> - pauc - pauca - pauques - paucas	<i>pòc:</i> - pòc - pòga - pògui - pògues
<i>poc:</i> un poc	un pauc = un chic	un shinhau
poder	poder	
Poitou-Charantas (<i>millor que Poitou-Charentes</i>)	Peitau-Charantas	Peitau-Charantes
pols (<i>nf.</i>)	posca (<i>nf.</i>) = polsa (<i>nf.</i>)	povàs (<i>nm.</i>)
poma	poma	
por	paur [ˈpɛw]	pòur
porta	pòrta	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
portar	portar (<i>pòrta</i>)	portar (<i>pòrte</i>)
posar	metre	méter
possible	possible -a	
pota	pauta	
potser	benlèu [beˈlɛw] = bensai [beˈsaj]	dilhèu
pregunta	question	
preguntar	demandar	demanar
prendre	prene	préner
prendre's	se prene	prener-se
preparar	preparar	premanir
preparar-se	se preparar	premanir-se
presentar	presentar	presentar
presentar-se	se presentar	presentar-se
<i>pressa:</i> de pressa	lèu	
preu	prètz	
primavera	prima	primauera
primer -a	primièr -a	prumèr -a
principalment	sustot = subretot = mai que mai	sustot
Principat de Catalunya	Principat de Catalonha	
probable	probable -a	
problema	problèma	
produir	produsir	
professor -a	professor -a	
prometre	prometre	prométer
prometre's	se prometre	prometer-se
<i>prop:</i> a prop (<i>adv.</i>)	prèp = près	apròp = près
<i>prop:</i> a prop de (<i>prep.</i>)	prèp de = près de	apròp de = près de
prou	• pro (<i>suficientment</i>) • pro de (<i>una quantitat suficient de</i>)	pro
<i>prou:</i> n'hi aver prou	sufire = n'i aver pro = bastar	auer-n'i pro
provar (<i>donar prova de</i>)	provar (<i>pròva</i>)	provar (<i>pròve</i>)
provar (<i>intentar</i>)	assajar = ensajar	sajar = provar (<i>pròve</i>)
Provença	Provença	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
Provença-Alps-Costa d’Atzur <i>(millor que</i> Provença-Alps-Costa Blava)	Provença-Aups-Còsta d’Azur = Provença-Alps-Còsta d’Azur	
provençal	provençal -a	provençau
públic -a	public -a	
pujada	pojada = montada	pujada
pujar	pojar (<i>puèja</i>) = montar	pujar
Pujòlo <i>(terçon)</i>	Pujòlo <i>(terçon)</i>	
punt	ponch	punt
<i>punt</i> : a punt	prèst -a	
<i>punt</i> : tan bon punt (+ <i>verb</i>)	tanlèu [taˈlɛw] (+ <i>infinitiu</i>) = tanlèu que (+ <i>indicatiu</i>)	
Q		
quadra <i>(nf.) (de bous, de cavalls...)</i>	estable <i>(nm.)</i>	bòrda <i>(nf.)</i>
qualitat	qualitat	
qualsevol <i>(m. i f.) (una persona)</i>	qual que siá <i>(m. i f.)</i> = qui que siá <i>(m. i f.)</i>	quinsevolhe <i>(m. i f.)</i>
qualsevol cosa	qué que siá	quinsevolhe causa
<i>qualsevol</i> : - qualsevol <i>(m. sg.)</i> - qualsevol <i>(f. sg.)</i> - qualssevol <i>(m. pl.)</i> - qualssevol <i>(f. pl.)</i>	<i>quin que siá</i> : - quin que siá - quina que siá - quines que sián - quinas que sián	quinsevolhe
<i>qualsevol</i> : a qualsevol lloc	ont que siá	a on sigue
<i>qualsevol</i> : de qualsevol manera	cossí que siá	quinsevolhe
<i>qualsevol</i> : en qualsevol cas	cossí que siá	quinsevolhe
<i>qualsevol</i> : en qualsevol moment	quora que siá	en quinsevolhe moment
quan	• quand • quora(?) <i>(interrogació)</i>	quan
<i>quant</i> : - quant <i>(m. sg.)</i> - quanta <i>(f. sg.)</i> - quants <i>(m. pl.)</i> - quantes <i>(f. pl.)</i>	<i>quant</i> : - quant - quanta - quantes - quantas	<i>guaire</i> : - guaire - guaira - guairi - guaires
quantitat	quantitat	
quaranta	quaranta	
quart <i>(nm.)</i>	quart	
quart -a <i>(adj., nombre ordinal)</i>	quatren -a	quatau
Quate Lòcs <i>(terçon)</i>	Quate Lòcs <i>(terçon)</i>	
quatre	quatre	quate
que <i>(conj.)</i>	que (+ C.), qu’ (+ V.)	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
què, que <i>(pron.)</i>	que (+ C.), qu’ (+ V.) (<i>qué després d’una preposició</i> : Que fas? Qu’as? A qué pensas?)	que (+ C.), qu’ (+ V.) (<i>qué després d’una preposició</i> : Qué hès? Qué as? A qué penses?)
quedar	demorar (<i>demòra</i>)	demorar
quedar-se	demorar (<i>demòra</i>)	demorar
queixar-se	se plànher	planher-se
quelcom	quicòm	quauquarren
qüestió	question	
qui(?) <i>(pron. interrogatiu)</i>	qual(?) = qui(?)	qui(?)
quilo = quilogram	quilo = quilograma	quilo = quilogram
quilòmetre	quilomètre	
<i>quin</i> : - quin <i>(m. sg.)</i> - quina <i>(f. sg.)</i> - quins <i>(m. pl.)</i> - quines <i>(f. pl.)</i>	<i>quin</i> : - quin - quina - quines - quinas	<i>quin</i> : - quin - quina - quini - quines
quinze	quinze	
R		
racó	canton	cornèr
ràdio	ràdio	
raïm	rasim	arradim
raó	rason	
rar -a	rar -a	rar -a rare -a
ratlla	linha	
rebre	recebre	arrecéber
reconèixer	reconéisser	arreconéisher
reconèixer-se	se reconéisser	arreconeisher-se
recordar	remembrar = recordar (<i>recòrda</i>)	arrebrembar = brembar
recordar-se’n	se’n remembrar = se’n recordar (<i>se’n recòrda</i>)	arrebrembar-se’n = brembar-se’n
reemplaçar	remplaçar	
regió	region	
relació	relacion	
relatiu -iva	relatiu -iva	
remarcar	remarcar	remercar (<i>remèrque</i>)
remei	remèdi	
rentar	lavar	lauar = lavar

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
rentar-se	se lavar	lauar-se = lavar-se
renyar	repotegar = rondinar = renar = romegar	rebotegar = pelejar
reparar	reparar	aprariar = apraiar
representar	representar	
representar-se	se representar	representar-se
res	res = pas res = ren = pas ren	arren
respecte a	a respècte de	respecte de
respirar	respirar = alenar	respirar = alendar
respondre	respondre	arrespóner = contestar
resposta	responsa = respòsta	responsa = contèsta
resta	rèsta	
restar	demorar (<i>demòra</i>)	demorar
resultat	resultat	
retard	retard	
<i>retard</i> : en retard	en retard	
ric -a	ric -a	arric –a ric -a
riu	• riu • flume (<i>riu gran i important</i>)	arriu
riure	rire	arrir
roba	farda	ròba
roda	ròda	arròda
rodó -ona	redond -a	arredon -a
Roine	Ròse	
Roine-Alps	Ròse-Aups = Rèse-Alps	
rondinar	repotegar = rondinar = renar = romegar	rebotegar = pelejar
Rosselló	Rosselhon	
rossellonès -esa	rosselhonés -esa	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
S		
sabata (<i>nf.</i>)	sabata (<i>nf.</i>) = cauçadura (<i>nf.</i>) = sabaton (<i>nm.</i>)	sabata (<i>nf.</i>) = caucèr (<i>nm.</i>)
saber	saber/saupre	saber
sal	sal	sau
sala	sala	
Salardú	Salardú	
saltar	sautar	
saludar	saludar	
salut (<i>nf.</i>) (<i>de l'organisme</i>)	santat	salut
salvar	salvar	sauvar
salvar-se	se salvar	sauvar-se
sang (<i>nf.</i>)	sang (<i>nm. i nf.</i>)	
Sant Joan de Toran	Sant Joan de Toran	
Sardenya	Sardenha	
<i>se, vegeu “es”</i>		
segon -a	second -a	dusau = segon -a
segons	segon = d’après	segontes = segon
seguir	seguir	seguir
seguir-se	se seguir	seguir-se
<i>seguir</i> : tot seguit que, <i>vegeu “tot...”</i>		
segur -a	segur -a	
seixanta	seissanta	seishanta
semblar	semblar	semblar
sempre	totjorn = tostemps = sempre	tostemp
sencer -a	sencer -a = entièr -a	sancer -a
sense	sens	
sentiment	sentiment	
sentir (<i>fer olor de</i>)	sentir	sénter
sentir (<i>oir</i>) = sentir-hi	ausir = entendre	enténer =sénter =sénter-i
sentit	sens	
senyor (<i>noble</i>)	senhor	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
Senyor (<i>títol corrent de respecte</i>)	Sénher	Senhor = Sénher
Senyora (<i>títol corrent de respecte</i>)	Dòna	Senhora
senyoreta (<i>nom genèric</i>)	domaisèla	senhoreta = damisèla
Senyoreta (<i>títol corrent de respecte</i>)	Madomaisèla	Senhoreta
senzill -a	simple -a	
separar	separar	
separar-se	se separar	separar-se
ser: <i>vegeu</i> “ <i>ésser</i> ”		
seriós -osa	seriós -osa	
servei	servici	
servir	servir	servir
servir-se	se servir	servir-se
set (<i>adj.</i>) (<i>nombre</i>)	sèt	
set (<i>nf.</i>)	set	
setanta	setanta	
setè -ena	seten -a	setau
setembre	setembre	seteme
setmana	setmana	
setze	setze	
<i>seu seva</i> (<i>d’ell o d’ells</i>): - el seu - la seva - els seus - les seves	• <i>son sa</i> : - son - sa (<i>f.</i> + <i>C.</i>), son (<i>f.</i> + <i>V.</i>) - sos - sas • <i>sieu siá</i> : - lo sieu - la siá - los sieus - las siás	<i>sòn sua</i> - eth sòn - era sua - es sòns - es sues
seure	assetar (<i>assèta</i>)	setiar (<i>sètie</i>) = sèir
sexe	sèxe	
sí (<i>adv.</i>) (<i>per a respondre a una qüestió afirmativa</i>)	òc [ˈʔ, ˈʔk] = òc ben [ˈʔbˈbe]	òc [ˈʔ] = òc ben [ˈʔβe] = tiò
sí (<i>adv.</i>) (<i>per a respondre a una qüestió negativa</i>)	si = si fach	si
si (<i>conj.</i>) (<i>suposició, condició</i>)	se (+ <i>C.</i>), s’ (+ <i>V.</i>)	si (<i>pron.</i>) se se
si: si no (<i>conj.</i>)	senon = siquenon	se non
sigui el que sigui	qué que siá	çò que volgue

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
simple	simple -a	
simplement	simplament	
sinó (<i>conj.</i>)	mas	sonque = senon
sis	sièis	sies
sisè -ena	seisen -a	siesau
situació	situacion	
sobre	sus = dessus = subre	sus = dessus de
<i>sobre el</i> : - sobre el (<i>m. sg.</i> + <i>C.</i>) - sobre l’ (<i>m. sg.</i> + <i>V.</i>) - sobre la (<i>f. sg.</i> + <i>C.</i>) - sobre l’ (<i>f. sg.</i> + <i>V.</i>) - sobre els (<i>m. pl.</i>) - sobre les (<i>f. pl.</i>)	• <i>sul</i> : - sul / sus lo - sus l’ - sus la - sus l’ - suls / sus los - sus las • <i>subre lo</i> : - subre lo - subre l’ - subre la - subre l’ - subre los - subre las	<i>sus eth</i> : - sus eth - sus er - sus era - sus era - sus es - sus es
<i>sobre</i> : a sobre = la part de sobre	dessus	
<i>sobre</i> : a sobre de	al dessus de	ath dessus de = dessus de
<i>sobre</i> : per sobre = per sobre de	per dessus	
sobretot	sustot = subretot = mai que mai	sustot
<i>sobte</i> : de sobte	tot d’un còp = subte = tot d’una	tot d’un còp
social	social -a	sociau
sofrir	sofrir	
sol (<i>nm.</i>)	solelh	solei
sol -a (<i>adj.</i>)	solet -a = sol -a	solet -a
soldat	soldat	
sols = tan sols	sonque = solament	sonque = solaments = tot just
<i>sols</i> : ni tan sols	ni = quitament pas	ne

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
<i>sols</i> : tan sols que	pro que	sonque
sopar	sopar	
soroll	bruch	tapatge = sorrolh
sorprendre	susprene	suspréner
<i>sort</i> : per sort	per astre	per sòrt
sortida	sortida	gessuda
sortir	sortir	gésser
sortir se’n bé	se’n tirar = se’n sortir	gesser-se’n
sostenir	sosténer/sostenir	sostier
sota	jós = sota	jós
<i>sota</i> : a sota = de sota	al dejós = dejós = dessota	dejós
<i>sota</i> : a sota de	al dejós de	ath dejós de = dejós de
<i>sota</i> : per sota	per dejós = per dessota	per dejós
sovint	sovent	soent
substituir	remplaçar	
sucre	sucre	
sud	sud	
suma	soma	
superficie	superfícia	superficie
supermercat	supermercat	
T		
tal	tal -a	atau
<i>tal</i> : per tal de	per tal de = pr’amor de = per fin de	pr’amor de = per’mor de
<i>tal</i> : per tal que	per tal que = pr’amor que = per fin que	pr’amor que = per’mor que
tallar	talhar	
també	tanben [ta´ʎe]	
tampoc	tanpauc [ta´pawk]	tanpòc [ta´pʔk]
tan bon punt, <i>vegeu “punt”</i>		
tan sols, <i>vegeu “sols”</i>		
tancar	barrar = tampar	barrar

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
tanmateix	totun = pr’aquò = ça que la = pasmens	totun
tant -a (<i>adj.</i>)	• tant -a • tant de	
tant, tan (<i>adv.</i>)	• tant (+ <i>adj.</i> o <i>adv. amb V.</i>) (<i>ex</i> : tant agradiu), • tan (+ <i>adj.</i> o <i>adv. amb C.</i>) (<i>ex</i> : tan bon) • tant (<i>no anteposat a adj. ni a un adv.</i>) (<i>ex</i> : tant de, tant coma, parla tant) • talament	talaments
tapar (<i>el cap...</i>)	capelar (<i>capèla</i>)	caperar (<i>capère</i>) = craperar
tapar (<i>un forat</i>)	tapar	caperar (<i>capère</i>) = craperar
tard	tard	
tarda (<i>nf.</i>)	aprèsmiègjorn (<i>nm.</i>) = aprèsdinnar (<i>nm.</i>) = tantòst (<i>nm.</i>) = tantossada (<i>nf.</i>)	tarde (<i>nf.</i>) = vrespada (<i>nf.</i>)
tardor (<i>nf.</i>)	tardor (<i>nf.</i>) = auton (<i>nm.</i>)	tardor (<i>nf.</i>)
Tarn	Tarn	
taronja (<i>nf.</i>)	irange (<i>nm.</i>)	iranja (<i>nf.</i>)
Tarragona	Tarragona	
taula	taula	
te, <i>vegeu “et”</i>		
telèfon	telefòn	
telefonar	telefonar (<i>telefonà</i>)	telefonar (<i>telefonè</i>)
televisió	television	
temps	temps	
<i>temps</i> : el bon temps	lo bèl temps	eth bon temps
<i>temps</i> : el mal temps	lo marrit temps	eth mau temps
<i>temps</i> : molt de temps	longtemps	
<i>temps</i> : temps a = en altre temps	un còp èra = bèl temps a = autres còps = de davant	un còp ère = bèth temps a
tenir	aver	auer
tercer -a	tresen -a	tresau
terra	tèrra	
<i>terra</i> : a terra = per terra	per tèrra = pel sòl	
terrible	terrible -a	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
<i>teu teva:</i> - el teu - la teva - els teus - les teves	• <i>ton ta:</i> - ton - ta (<i>f.</i> + <i>C.</i>), ton (<i>f.</i> + <i>V.</i>) - tos - tas • <i>tieu tiá:</i> - lo tieu - la tiá - los tieus - las tiás	<i>tòn tua:</i> - eth tòn - era tua - es tòns - es tues
tia	tanta	tia
tirar	tirar	
tocar	tocar (<i>tòca</i>)	tocar (<i>tòque</i>)
tocar-se	se tocar (<i>se tòca</i>)	tocar-se (<i>se tòque</i>)
Toló	Tolon	
Tolosa = Tolosa de Llenguadoc	Tolosa	
tombar	virar	virar
tombar-se	se revirar	capvirar-se = virar-se
tornar	tornar	
tornar-se	devenir = venir	devier
tot i això = tot i amb això	totun = pr’aquò = ça que la = pasmens	totun
tot just	sonque = solament	sonque = solaments = tot just
tot just (+ <i>verb</i>)	tanlèu [taˈlɛw] (+ <i>infinitiu</i>) = tanlèu que (+ <i>indicatiu</i>)	
tot seguit que (+ <i>verb</i>)	tanlèu [taˈlɛw] (+ <i>infinitiu</i>) = tanlèu que (+ <i>indicatiu</i>)	
<i>tot:</i> - tot (<i>m. sg.</i>) - tota (<i>f. sg.</i>) - tots (<i>m. pl.</i>) - totes (<i>f. pl.</i>)	<i>tot:</i> - tot - tota - totes - totas	<i>tot:</i> - tot - tota - toti - totes
<i>tot: amb tot, vegeu “amb...”</i>		
<i>tot:</i> tot d’una	tot d’un còp = subte = tot d’una	tot d’un còp = subte
tothom (<i>sg.</i>)	totes (<i>pl.</i>) = totòm (<i>sg.</i>)	toti (<i>pl.</i>)
tractor	tractor	
tranquil -il·la	tranquil -illa	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
travessar	traversar (<i>travèrsa</i>)	trauessar (<i>trauèsse</i>)
treball	trabalh	
treballar	traballar	
Tredòs	Tredòs	
tren	tren	
trencar	trencar = copar (<i>còpa</i>)	Trincar = trencar = bracar
trenta	trenta	
tres	tres	
tretze	tretze	
treure	traire	trèir
triar	causir	trigar = causir
trist -a	trist -a	
trobar	trobar (<i>tròba</i>) = trapar	trobar (<i>tròbe</i>) = trapar
trobar-se	se trobar (<i>se tròba</i>) = se trapar	trobar-se (<i>se tròbe</i>) = trapar-se
tros	tròç	
tu	tu	
Túria	Túria	
U		
ull	uèlh	uelh
últim -a	darrièr -a	darrèr -a
un, una (<i>adj.</i>) (<i>nombre</i>)	un, una	un, ua
un, una (<i>article</i>)	un, una	un, ua
Unha	Unha	
unitat	unitat	
us, vos (<i>pron.</i>)	vos	vos, vo’
usar	usar	
V		
vaca	vaca	
vacances	vacanças	vacances
vaixell (<i>nm.</i>)	vaissèl (<i>nm.</i>) = granda bota (<i>nf.</i>) = naviri (<i>nm.</i>) = nau (<i>nf.</i>) = batèl (<i>nm.</i>)	vaishèth (<i>nm.</i>) = nau (<i>nf.</i>) = batèu (<i>nm.</i>)
Valença	Valença	

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
València	València	
valencià -ana <i>(vegeu també “País Valencià”)</i>	valencian -a	
valer	valer	
Vall d’Aran	Val d’Aran	
Vall d’Aran, <i>vegeu “Aran”</i>		
Valls Occitanes	Valadas Occitanas	Valades Occitanes
vegada <i>(nf.)</i>	còp <i>(nm.)</i> = viatge <i>(nm.)</i> = vegada <i>(nf.)</i>	còp <i>(nm.)</i> = viatge <i>(nm.)</i>
<i>vegada</i> : cada vegada més	de mai en mai	de mès en mès
<i>vegada</i> : de vegades	de còps = de còps que i a = tot còp	a còps = de còps = a viatges
vehicle	veïcul	
veí veïna	vesin vesina	vesin vesia
vell -a	vièlh -a	vielh -a
velocitat	velocitat	
vendre	vendre	véner
vendre’s	se vendre	vener-se
venir	venir	vier
vent	vent	
ventre	ventre	vrente = vente
verament	vertadièrament = verament = de verai	en vertat
verd -a	verd -a	
verdura <i>(nf.)</i>	legum <i>(nm.)</i>	legums <i>(nm.)</i> = verdura <i>(nf.)</i>
veritat	vertat	
vermell -a	roge -ja	vermelh -a = arroi, arroja = ròi, ròja = arrog, arroja
vertaderament	vertadièrament = verament = de verai	en vertat
vèspre	vèspre = ser	vèspe = vrèspe = ser
<i>vespre</i> : al vespre	de vèspre / al vèspre = de ser / al ser	ath vèspe = ath vrèspe = ath ser

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
vestir	vestir	
vestir-se	se vestir	vestir-se
veu	votz	
veure	veire	veir
veure-hi	i veire	veder-i
vi	vin	
viatge	viatge	
vida	vida	
vidre	veire	
Vielha	Vielha	
Vielha-Mijaran	Vielha-Mijaran	
vila	vila = ciutat	
Vila	Vila	
Vilac	Vilac	
Vilamòs	Vilamòs	
vint	vint	
vista	vista	
viu viva	viu viva	viu viua
viure	viure	víuer
viure <i>(restar)</i>	demorar <i>(demòra)</i>	demorar
vivaroalpí -ina	vivaroaupenc -a = vivaroalpenc -a	
volar	volar <i>(vòla)</i>	volar <i>(vòle)</i>
voler	voler <i>(vòl)</i>	voler <i>(vò/vòu)</i>
volta <i>(nf.)</i>	torn <i>(nm.)</i>	
vora <i>(nf.)</i>	• bòrd <i>(nm.)</i> = òrle <i>(nm.)</i> • broa <i>(nf.)</i> <i>(d’un bosc)</i>	costat <i>(nm.)</i> = cant <i>(nm.)</i>
vós	vos	vosté = vos
vos <i>(pron.)</i> , <i>vegeu “us”</i>		
vosaltres <i>(m.i.f.)</i>	vosautres <i>(m.)</i> , vosautras <i>(f.)</i>	vosati <i>(m.)</i> , vosates <i>(f.)</i>
vostè	vos	vosté = vos
vostre -a	vòstre -a	vòste -a
vuit	uèch	ueit
vuitanta	ochanta	ueitanta
vuitè -ena	ochen -a	ueitau

CATALÀ	OCCITÀ GENERAL	OCCITÀ ARANÈS
X		
xai -a	anhèl -a	anhèth -èra
xarxa (<i>nf.</i>)	filat (<i>nm.</i>) = ret (<i>nm. i nf.</i>) = malhum (<i>nm.</i>)	hilat (<i>nm.</i>) = hialat = ret
<i>xic</i> : un xic	un pauc = un chic	un shinhau
xifra	chifra	
Z		
zero	zèro	

BIBLIOGRAFIA CONSULTADA

TAUPIAC, Jacme. *Diccionari de Mila mots*. Montalban: Imprimerie les Presses Graphiques.

VERGÈS BARTAU, Frederic. *Petit Diccionari castelhan-aranés (occitan) – catalan-francés / aranés (occitan) - castelhan – catalan – francés*. Vielha: Conselh Generau d’Aran, 1999.

BALAGUER, Claudi i POJADA, Patrici. *Diccionari català – occità / occitan – catalan*. Barcelona: Ediciones de la Tempestad, 2005.

© Generalitat de Catalunya
Departament de la Vicepresidència
Secretaria de Política Lingüística

DISSENY: Azcunce | Ventura

Generalitat de Catalunya
Departament de la Vicepresidència
Secretaria de Política Lingüística